

Οι Χριστιανοί Αντβεντιστές της Εβδομης Ημέρας Πιστεύουν . . .

Ο μισθός της αμαρτίας είναι θάνατος. Αλλά ο Θεός, ο οποίος μόνος είναι αθάνατος, θα απονεμίει την αιώνια ζωή στους λυτρωμένους Του. Μέχρι εκείνη την ημέρα ο θάνατος θα είναι μια κατάσταση χωρίς συνείδηση για όλους τους ανθρώπους. Όταν ο Χριστός, ο οποίος είναι η ζωή μας, εμφανισθεί, οι αναστηθέντες δίκαιοι και οι ζώντες δίκαιοι - ένδοξοι πια - θα αρπαχθούν στον ουρανό να συναντήσουν τον Κύριό τους. Η δεύτερη ανάσταση, η ανάσταση των ασεβών, θα λάβει χώρα χίλια χρόνια αργότερα.-

Βασικές Διδαχές, 25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25

ΘΑΝΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΑΣΗ

Ο στρατός των Φιλισταίων προχώρησε προς Σουνήμ, όπου στρατοπέδευσε, έτοιμος να επιτεθεί στον Ισραήλ. Με διάθεση τελείως απαισιόδοξη, ο βασιλιάς Σαούλ στρατοπέδευσε στο όρος Γελβουέ. Στο παρελθόν, με τη βεβαιότητα της παρουσίας του Θεού, ο Σαούλ οδήγησε ατρόμητα τον Ισραήλ κατά των εχθρών τους. Αλλά είχε απομακρυνθεί από τη λατρεία στο Θεό, και όταν ο αποστάτης βασιλιάς προσπάθησε να ρωτήσει το Θεό για την έκβαση της επικείμενης μάχης, ο Θεός αρνήθηκε να επικοινωνήσει μαζί του.

Ο δυσοίωνος φόβος ενός άγνωστου αύριο βάραινε το Σαούλ. Τουλάχιστον να ήταν εκεί ο Σαμουήλ! Αλλά και αυτός είχε πεθάνει, και δεν μπορούσε πια να τον συμβουλευσει. Ή μήπως μπορούσε;

Έχοντας εντοπίσει μια γυναίκα μέντιουμ, που είχε γλιτώσει από παλαιότερο διωγμό, ο υψηλόσωμος βασιλιάς γονάτισε για να μάθει διαμέσου αυτής την έκβαση της αυριανής μάχης. Ζήτησε: «Τον Σαμουήλ αναβίβασόν μοι.» Κατά τη διαδικασία, το μέντιουμ είπε: «Θεούς είδον αναβαίνοντας εκ της γης.» Αυτό το πνεύμα που το μέντιουμ ονόμασε θεούς, γνωστοποίησε στον άτυχο βασιλιά ότι όχι μόνο ο Ισραήλ θα έχανε τη μάχη, αλλά και αυτός καθώς και οι γιοι του θα φονεύονταν.(Δείτε Α΄Σαμ. κη΄).

Η πρόρρηση αληθεύθηκε. Αλλά πραγματικά ήταν το πνεύμα του Σαμουήλ που έκανε αυτή την πρόρρηση;. Πώς μπορούσε ένα μέντιουμ, καταδικασμένο από το Θεό, να έχει δύναμη επάνω στο πνεύμα του Σαμουήλ - τον προφή-

25. Θάνατος και ανάσταση

τη του Θεού; Και από πού ήρθε ο Σαμουήλ, αφού το πνεύμα του ανέβηκε από τη γη; Ποια αποτελέσματα είχε ο θάνατος επάνω στο Σαμουήλ; Αν δεν ήταν το πνεύμα του Σαμουήλ που μίλησε στο Σαούλ, ποιο ήταν; Ας δούμε τι διδάσκει η Γραφή για το θέμα του θανάτου, για την επικοινωνία με τους νεκρούς και για την ανάσταση.

Αθανασία και Θάνατος

Αθανασία είναι η κατάσταση ή η ιδιότητα του να μην υπόκειται κανείς στο θάνατο. Κοντά στη λέξη αθανασία μπορεί να προστεθεί και η λέξη αφθαρσία. Αυτή η έννοια τι σχέση έχει με το Θεό και τις ανθρώπινες υπάρξεις;

Αθανασία. Η Γραφή αποκαλύπτει ότι ο αιώνιος Θεός είναι αθάνατος (Α΄ Τιμ. α΄17). Πραγματικά, Αυτός «μόνος έχει την αθανασίαν». (Α΄ Τιμ. ζ΄16). Είναι αδημιούργητος, αυθύπαρκτος, και δεν έχει ούτε αρχή ούτε τέλος. (Δείτε το κεφάλαιο 2).

«Η Βίβλος πουθενά δεν περιγράφει την αθανασία ως ιδιότητα ή κατάσταση του ανθρώπου - ή της ψυχής του ή του πνεύματός του να την κατέχει έμφυτα. Οι λέξεις που αποδίδονται συνήθως για την "ψυχή" και το "πνεύμα" . . . στη Γραφή αναφέρονται περισσότερο από 1.600 φορές, αλλά ποτέ δε συνοδεύονται με τις λέξεις "αθάνατος" ή "αθανασία" (δείτε το κεφάλαιο 7),¹

Σε αντίθεση με το Θεό, λοιπόν, οι ανθρώπινες υπάρξεις είναι θνητές. Η Γραφή συγκρίνει τη ζωή τους με «ατμόν όστις φαίνεται προς ολίγον και έπειτα αφανίζεται». (Ιακ. δ΄14). «Ήσαν σαρξ, άνεμος παρερχόμενος και επιστρέφων.» (Ψαλμ. οη΄39). Ο άνθρωπος «αναβλαστάνει ως άνθος και κόπτεται, φεύγει ως σκιά και δεν διαμένει». (Ιώβ, ιδ΄2).

Ο Θεός και οι άνθρωποι διαφέρουν σαφώς. Ο Θεός είναι άπειρος, αυτοί είναι πεπερασμένοι. Ο Θεός είναι αθάνατος, αυτοί είναι θνητοί. ο Θεός είναι αιώνιος, αυτοί είναι περαστικοί.

25. Θάνατος και ανάσταση

Αθανασία υπό Όρους. Κατά τη δημιουργία «έπλασε Κύριος ο Θεός τον άνθρωπον από χώματος εκ της γης, και ενεφύσησεν εις τους μυκτήρας αυτού πνοήν ζωής, και έγενεν ο άνθρωπος εις ψυχήν ζώσαν». (Γέν. β'7). Η αφήγηση της Δημιουργίας αποκαλύπτει ότι η ανθρωπότητα έλαβε ζωή από το Θεό. (Πράξ. ιζ'25,28, Κολ. α'16,17). Η φυσική συνέπεια αυτού του βασικού γεγονότος είναι ότι η αθανασία δεν είναι έμφυτη στην ανθρωπότητα, αλλά Θεού δώρο.

Όταν ο Θεός δημιούργησε τον Αδάμ και την Εύα, τους έδωσε ελεύθερη βούληση - τη δύναμη της εκλογής. Μπορούσαν να δείξουν υπακοή ή ανυπακοή, και η συνέχιση της ύπαρξής τους εξαρτήθηκε από τη συνέχιση της υπακοής με τη δύναμη του Θεού. Έτσι, η διατήρηση του δώρου της αθανασίας ήταν υπό όρους.

Ο Θεός εξήγησε λεπτομερώς τις συνθήκες κάτω από τις οποίες θα έχαναν αυτό το δώρο - τρώγοντας «από του ξύλου της γνώσεως του καλού και του κακού». Ο Θεός τους προειδοποίησε: «Καθ'ην ημέραν φάγης απ'αυτού, θέλεις εξάπαντος αποθάνει.» (Γέν. β'17)²

Θάνατος - ο Μισθός της Αμαρτίας. Αντιλέγοντας στην ειδοποίηση του Θεού ότι η ανυπακοή θα επέφερε το θάνατο, ο Σατανάς βεβαίωσε: «Δεν θέλετε βεβαίως αποθάνει.» (Γέν. γ'4). Αλλά μετά την παράβαση της θείας εντολής, ο Αδάμ και η Εύα ανακάλυψαν ότι ο μισθός της αμαρτίας είναι πραγματικά θάνατος. (Ρωμ. ζ'23). Η αμαρτία τους έφερε αυτή την καταδίκη: «Γη είσαι και εις γην θέλεις επιστρέψει.» (Γέν. γ'19). Αυτά τα λόγια δε δείχνουν συνέχιση ζωής, αλλά τη διακοπή της.

Αφού έδωσε αυτή την καταδίκη, ο Θεός απέκλεισε το αμαρτωλό ζευγάρι από το δένδρο της ζωής, για να μην μπορεί να «φάγη και να ζήσει αιωνίως». (Γέν. γ'22). Η ενέργειά Του έκανε σαφές ότι η υπόσχεση της αθανασίας που είχε δοθεί με τον όρο της υπακοής χάθηκε εξαιτίας της αμαρτίας. Έγιναν θνητοί, υποκείμενοι στο θάνατο. Και επειδή

25. Θάνατος και ανάσταση

ο Αδάμ δεν μπορούσε να μεταβιβάσει ό,τι πια δεν κατείχε, «διήλθεν ο θάνατος εις πάντας τους ανθρώπους, επειδή πάντες ήμαρτον». (Ρωμ. ε'12).

Οφείλεται στο έλεος του Θεού ότι ο Αδάμ και η Εύα δεν πέθαναν αμέσως. Ο Υιός του Θεού προσφέρθηκε να δώσει τη ζωή Του ώστε αυτοί να έχουν μια άλλη ευκαιρία. Αυτός ήταν «το Αρνίον το εσφαγμένον από καταβολής κόσμου». (Αποκ. ιγ'8).

Ελπίδα για την Ανθρωπότητα. Αν και οι άνθρωποι γεννιούνται θνητοί, η Γραφή τους ενθαρρύνει να αναζητήσουν την αθανασία. (Ρωμ. β'7). Ο Ιησούς είναι η πηγή αυτής της αθανασίας: «Το χάρισμα του Θεού ζωή αιώνιος διά Ιησού Χριστού του Κυρίου ημών.» (Ρωμ. ζ'23, Α'Ιωάν. ε'11). «Όστις [ο Χριστός] κατήργησε μεν τον θάνατον, έφερε δε εις φως την ζωήν και την αφθαρσίαν.» «Καθώς πάντες αποθνήσκουσιν εν τω Αδάμ, ούτω και πάντες θέλουσι ζωοποιηθή εν τω Χριστώ.» (Α'Κορ. ιε'22). Ο ίδιος ο Χριστός είπε ότι η φωνή Του θα ανοίξει τους τάφους και θα αναστήσει τους νεκρούς. (Ιωάν. ε'28,29).

Εάν ο Χριστός δεν είχε έρθει, η ανθρωπότητα θα ήταν χωρίς ελπίδα, και όλοι οι νεκροί θα είχαν χαθεί για πάντα. Για χάρη Του όμως, κανείς δε χρειάζεται να χαθεί. Ο Ιησούς είπε: «Διότι τόσον ηγάπησεν ο Θεός τον κόσμον, ώστε έδωκε τον Υιόν αυτού τον μονογενή, διά να μη απολεσθή πας ο πιστεύων εις αυτόν, αλλά να έχη ζωήν αιώνιον.» (Ιωάν. γ'16). Έτσι, η πίστη στο Χριστό όχι μόνο καταργεί την ποινή της αμαρτίας, αλλά επίσης εξασφαλίζει στους πιστούς το ανεκτίμητο δώρο της αθανασίας.

Ο Χριστός «έφερε δε εις το φως την ζωήν και την αφθαρσίαν διά του ευαγγελίου». (Β'Τιμ. γ'10). Ο Παύλος μάς βεβαιώνει ότι η Γραφή, «τα ιερά γράμματα» μπορούν να μας «σοφίσωσιν εις σωτηρίαν διά της πίστεως της εν Χριστώ Ιησού». (Β'Τιμ. γ'15). Εκείνοι οι οποίοι δε δέχονται το ευαγγέλιο, δε θα λάβουν την αθανασία.

25. Θάνατος και ανάσταση

Το Δώρο της Αθανασίας. Ο Παύλος περιγράφει τη στιγμή της απόδοσης του δώρου της αθανασίας: «Ιδοῦ, μυστήριον λέγω προς εσάς. Πάντες μεν δεν θέλομεν κοιμηθῆ, πάντες ὅμως θέλομεν μεταμορφωθῆ, εν μια στιγμή, εν ριπή οφθαλμοῦ, εν τη εσχάτη σάλπιγγι. Διότι θέλει σαλπῖσει και οι νεκροί θέλουσιν αναστηθῆ ἀφθαρτοι, και ημεῖς θέλομεν μεταμορφωθῆ. Διότι πρέπει το φθαρτόν τούτο να ενδυθῆ αφθαρσίαν, και το θνητόν τούτο να ενδυθῆ αθανασίαν. Ὅταν δε το φθαρτόν τούτο ενδυθῆ αφθαρσίαν, και το θνητόν τούτο ενδυθῆ αθανασίαν, τότε θέλει γείνει ο λόγος ο γεγραμμένος, Κατεπόθη ο θάνατος εν νίκη.» (Α΄Κορ. ιε΄51-54). Αυτό κάνει σαφέστατο ότι ο Θεός δε δίνει την αθανασία στον πιστό κατά το θάνατο, αλλά κατά την ανάσταση, όταν ηχήσει η ἐσχάτη σάλπιγγα. Τότε «το θνητόν τούτο» θα «ενδυθῆ αθανασίαν». Ενώ ο Ιωάννης τονίζει πως λαμβάνουμε το δώρο της αιώνιας ζωῆς όταν δεχόμεστε τον Ιησού Χριστό ως προσωπικό Σωτήρα (Α΄Ιωάν. ε΄11-13), η αληθινή πραγματοποίηση αυτού του δώρου θα γίνει όταν επιστρέψει ο Χριστός. Μόνο τότε θα μεταμορφωθούμε από θνητοί σε αθάνατους, από φθαρτοί σε ἀφθαρτους.

Η Φύση του Θανάτου

Εφόσον ο θάνατος είναι η διακοπή της ζωῆς, τι λέει η Γραφή για την κατάσταση του ανθρώπου κατά το θάνατο; Τι καθιστά σπουδαίο ότι οι Χριστιανοί κατανοούν αυτή τη βιβλική διδασκαλία;

Ο Θάνατος Είναι Ὑπνος. Ο θάνατος δεν είναι πλήρης εκμηδένιση. Είναι απλώς μια κατάσταση προσωρινῆς ἔλλειψης συνείδησης, ενώ το πρόσωπο περιμένει την ανάσταση. Η Γραφή επανειλημμένως ονομάζει αυτή την ενδιάμεση κατάσταση ὕπνο.

Αναφερόμενη στους νεκρούς της, η Παλαιά Διαθήκη περιγράφει το Δαβίδ, το Σολομώντα και τους άλλους βασιλείς του Ισραήλ και του Ιούδα ότι κοιμήθηκαν με τους πατέρες τους (Α΄Βασ. β΄10,, ια΄43, ιδ΄20,31, ιε΄8, Β΄Χρον. κα΄1,

25. Θάνατος και ανάσταση

κς'23, κ.λ.π.). Ο Ιώβ ονομάζει το θάνατο ύπνο (Ιώβ ιδ'10-12), όπως και ο Δαβίδ (Ψαλμ. ιγ'3), ο Ιερεμίας (Ιερ. να'39,57), και ο Δανιήλ (Δαν. ιβ'2).

Η Καινή Διαθήκη χρησιμοποιεί το ίδιο σχήμα λόγου. Περιγράφοντας την κατάσταση της κόρης του Ιαείρου, η οποία είχε πεθάνει, ο Χριστός είπε ότι κοιμόταν. (Μαθ. θ'24, Μάρκ. ε'39). Αναφέρθηκε και στο νεκρό Λάζαρο κατά τον ίδιο τρόπο (Ιωάν. ια'11-14). Ο Ματθαίος έγραψε ότι «πολλά σώματα των κεκοιμημένων αγίων ανέστησαν» μετά την ανάσταση του Χριστού (Μαθ. κζ'52), και αναφερόμενος στο μαρτύριο του Στεφάνου, ο Λουκάς έγραψε ότι «εκοιμήθη» (Πράξ. ζ'60). Και ο Παύλος και ο Πέτρος επίσης ονομάζουν το θάνατο ύπνο. (Α' Κορ. ιε'51,52, Α' Θεσ. δ'13-17, Β' Πέτρ. γ'4).

Η βιβλική παρουσίαση του θανάτου ως ύπνος ταιριάζει ακριβώς με τη φύση του, όπως αποδεικνύουν οι ακόλουθες συγκρίσεις:

1. Εκείνοι που κοιμούνται, είναι αναίσθητοι. «Οι νεκροί δεν γνωρίζουσιν ουδέν.» (Εκκλ. θ'5).

2. Στον ύπνο η ενσυνείδητη σκέψη σταματάει. «Το πνεύμα αυτού εξέρχεται . . . εν εκείνη τη ημέρα οι διαλογισμοί αυτού αφανίζονται.» (Ψαλμ. ρμς'4).

3. Ο ύπνος θέτει τέρμα σε όλες τις δραστηριότητες της ημέρας. «Δεν είναι πράξεις, ούτε λογισμός, ούτε γνώσις. ούτε σοφία, εν τω άδη όπου υπάγεις.» (Εκκλ. θ'10).

4. Ο ύπνος μας χωρίζει από εκείνους που είναι ξύπνιοι και από τις δραστηριότητές τους. «Δεν θέλουσιν έχει πλέον εις τον αιώνα μερίδα εις πάντα όσα γίνονται υπό τον ήλιον.» (Εκκλ. θ'6).

5. Ένας φυσιολογικός ύπνος καθιστά αδρανή τα αισθητήματα. «Η αγάπη αυτών, και το μίσος αυτών, και ο φθόνος αυτών ήδη εχάθη.» (Εκκλ. θ'6).

6. Κατά τον ύπνο οι άνθρωποι δε δοξολογούν το Θεό. «Οι νεκροί δεν θέλουσιν αιnéσει τον Κύριον, ουδέ πάντες οι καταβαίνοντες εις τον τόπον της σιωπής.» (Ψαλμ. ριε'17).

25. Θάνατος και ανάσταση

7. Ο ύπνος προϋποθέτει ένα ξύπνημα. «Έρχεται ώρα, καθ'ην πάντες οι εν τοις μνημείοις θέλουσιν ακούσει την φωνήν αυτού και θέλουσιν εξέλθει.» (Ιωάν. ε'28,29).³

Ο Άνθρωπος Επιστρέφει στο Χώμα. Για να κατανοήσουμε τι συμβαίνει στο άνθρωπο κατά το θάνατο, ένα πρέπει να κατανοήσουμε, από τι αποτελείται η φύση του. Η Βίβλος περιγράφει το άτομο σαν μια οργανική ενότητα. (Δείτε το κεφάλαιο 7). Κάποιες φορές χρησιμοποιεί τη λέξη *ψυχή* για να αναφερθεί σε ολόκληρη την προσωπικότητα, και άλλες φορές στα συναισθήματα. Αλλά δε διδάσκει ότι ο άνθρωπος περιέχει δύο χωριστά τμήματα. Το σώμα και η ψυχή συνυπάρχουν. Αποτελούν μια αδιάσπαστη ενότητα. Γι'αυτό και ονομάζεται *άτομο* - λέξη σύνθετη από το στερητικό μόριο *α* και το ρήμα *τέμνω*, δηλαδή αυτό που δεν τέμνεται.

Κατά τη δημιουργία της ανθρωπότητας, η ένωση του χώματος (γήινα στοιχεία) και της πνοής της ζωής δημιούργησε μια ζωντανή ύπαρξη ή την ψυχή. Ο Αδάμ δεν έλαβε μια ψυχή σαν χωριστή οντότητα. Έγινε «εις ψυχήν ζώσαν». (Γέν. β'7, δείτε επίσης το κεφάλαιο 7). Στο θάνατο συμβαίνει το αντίθετο. Το χώμα της γης μείον η πνοή της ζωής ισούται με ένα νεκρό σώμα ή με μια νεκρή ψυχή χωρίς συναίσθηση. (Ψαλμ. ρμς'4). Τα στοιχεία που αποτελούν το σώμα επιστρέφουν στη γη από την οποία προήλθαν. (Γέν. γ'19). Η ψυχή δεν έχει συναίσθηση ύπαρξης χωρίς το σώμα, και δεν αναφέρεται πουθενά στη Γραφή ότι κατά το θάνατο η ψυχή επιζεί ως ενσυνείδητη οντότητα. «Η ψυχή η αμαρτάνουσα, αυτή θέλει αποθάνει.» (Ιεζ. ιη'20).

Η Κατοικία του Θανάτου. Η Παλαιά Διαθήκη ονομάζει τον τόπο όπου οι άνθρωποι πηγαίνουν κατά το θάνατο *σεόλ* (εβραϊκά) και στην Καινή Διαθήκη *άδης* (ελληνικά). Στη Γραφή *σεόλ* *συνήθως σημαίνει ο τάφος*.⁴ Η έννοια του *άδης* είναι παρόμοια με αυτή του *σεόλ*.⁵

25. Θάνατος και ανάσταση

Όλοι οι νεκροί πηγαίνουν στον τόπο αυτό, και οι δίκαιοι και οι ασεβείς. Ο Ιακώβ είπε: «Θέλω καταβή προς τον υιόν μου εις τον τάφον [σεόλ].» (Γέν. λζ'35). Όταν η γη άνοιξε «το στόμα αυτής» κατέπιε τον ασεβή Κορέ και τη συντροφιά του, για να «κατεβώσι ζώντες εις τον άδην [σεόλ].» (Αρ. ις'30).

Ο άδης δέχεται ολόκληρο το πρόσωπο κατά το θάνατο. Όταν ο Χριστός πέθανε, πήγε στον τάφο, στον άδη, και κατά την ανάσταση η ψυχή Του άφησε τον τάφο (άδη, Πράξ. β'27,31, ή σεόλ Ψαλμ. ις'10). Όταν ο Δαβίδ ευχαρίστησε το Θεό για τη θεραπεία, βεβαίωσε ότι Αυτός ανέβασε την ψυχή του από τον άδη [σεόλ]. (Ψαλμ. λ'3).

Ο τάφος δεν είναι ένας τόπος συναίσθησης.⁶ Εφόσον ο θάνατος είναι ύπνος, ο νεκρός θα παραμείνει σε κατάσταση αναισθησίας μέσα στον τάφο μέχρι την ανάσταση, όταν ο άδης θα δώσει τους νεκρούς του (Αποκ. κ'13).

Το Πνεύμα Επιστρέφει στο Θεό. Ενώ το σώμα επιστρέφει στο χώμα, το πνεύμα επιστρέφει στο Θεό. Ο Σολομών είπε ότι κατά το θάνατο θα «επιστρέψη το χώμα εις την γην, καθώς ήτο, και το πνεύμα επιστρέψη εις τον Θεόν όστις έδωκεν αυτό.» (Εκκλ. ιβ'7). Αυτό ισχύει για όλους, και για τους δικαίους και για τους ασεβείς.

Πολλοί σκέφθηκαν ότι αυτό το κείμενο αποτελεί απόδειξη ότι η ουσία του ανθρώπου εξακολουθεί να ζει μετά το θάνατο. Αλλά στη Γραφή ούτε στα εβραϊκά (ρουάχ) ούτε στα ελληνικά (πνεύμα) η λέξη αυτή αναφέρεται σε μια νοήμονα οντότητα, ικανή σε μια ενσυνειδητή ύπαρξη χωριστά από το σώμα. Μάλλον αυτές οι λέξεις αναφέρονται στην «πνοή» - το σπινθήρα της ζωής απαραίτητος σε κάθε ατομική ύπαρξη, το δικαίωμα της ζωής που έδωσε ζωή στα ζώα και στις ανθρώπινες υπάρξεις. (Δείτε το κεφάλαιο 7).

Ο Σολομών έγγραψε: «Το συνάντημα των υιών των ανθρώπων είναι και το συνάντημα του κτήνους, και έν συνάντημα εις αυτούς. Καθώς αποθνήσκει τούτο, ούτως αποθνήσκει και εκείνος, και η αυτή πνοή είναι εις πάντας, και ο

25. Θάνατος και ανάσταση

άνθρωπος δεν υπερτερεί κατ'ουδέν το κήνος . . . Τα πάντα καταντώνει εις τον αυτόν τόπον. Τα πάντα έγειναν εκ του χώματος, και τα πάντα επιστρέφουσιν εις το χώμα. Τίς γνωρίζει το πνεύμα των υιών των ανθρώπων, αν αυτό αναβαίνει εις τα άνω, και το πνεύμα του ζώου, αν αυτό καταβαίνει κάτω εις την γην;» (Εκκλ. γ'19-21). Όστε, σύμφωνα με τη Γραφή, στο θάνατο δεν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στα πνεύματα του ανθρώπου και του ζώου.

Η δήλωση του Σολομώντα ότι το πνεύμα (*ρουάχ*) επιστρέφει στο Θεό ο οποίος το έδωσε, είναι απλώς το δικαίωμα της ζωής που παραχώρησε. Δεν υπάρχει ένδειξη ότι το πνεύμα ή η πνοή ήταν μια ενσυνείδητη οντότητα χωριστή από το σώμα. Αυτό το *ρουάχ* είναι το ίδιο με την «πνοήν ζωής» που ο Θεός εμφύσησε στην πρώτη ανθρωπινή ύπαρξη για να ζωοποιήσει το άψυχο σώμα. (Γέν. β'7).

Αρμονία Μέσα στη Γραφή. Πολλοί ειλικρινείς Χριστιανοί οι οποίοι δε μελέτησαν ολόκληρη τη διδασκαλία της Γραφής σχετικά με το θάνατο, δεν είναι ενημερωμένοι ότι ο θάνατος είναι ένας ύπνος μέχρι την ανάσταση. Θεωρούν ότι διάφορα εδάφια στηρίζουν την ιδέα ότι το πνεύμα ή η ψυχή έχει μια ενσυνείδητη ύπαρξη μετά το θάνατο. Μια προσεκτική μελέτη αποκαλύπτει πως η σταθερή διδασκαλία της Γραφής είναι ότι ο θάνατος προκαλεί διακοπή της συναίσθησης.⁷

Πνευματισμός. Εάν οι νεκροί βρίσκονται σε πλήρη αναισθησία, τότε με ποιον ή με τι επικοινωνούν τα ενδιάμεσα (μέντιουμ) του πνευματισμού;

Κάθε ειλικρινής άνθρωπος θα παραδεχθεί, σε τελική ανάλυση, ότι μερικά από αυτά τα φαινόμενα είναι απατηλά. Είναι όμως και άλλα που δεν μπορούν να εξηγηθούν. Υπάρχουν προφανώς κάποιες υπερφυσικές δυνάμεις που σχετίζονται με τον πνευματισμό. Η Γραφή τι διδάσκει επάνω στο θέμα αυτό;

1. Η βάση του πνευματισμού. Ο πνευματισμός ξεκινάει από το πρώτο ψέμα του Σατανά στην Εύα - «βεβαίως δεν

25. Θάνατος και ανάσταση

θέλετε αποθάνει». (Γέν. γ'4). Τα λόγια του ήταν το πρώτο κήρυγμα περί αθανασίας της ψυχής. Σήμερα, σε όλο τον κόσμο, οι κάθε είδους θρησκείες άθελα επαναλαμβάνουν αυτή την πλάνη. Για πολλούς η θεία καταδικαστική απόφαση ότι «η ψυχή η αμαρτάνουσα, αυτή θέλει αποθάνει» (Ιεζ. ιη'20) έχει αντιστραφεί για να λεχθεί *“η ψυχή, ακόμη και αν αμαρτάνει, θα ζήσει αιώνια”*.

Η πλανημένη διδασκαλία της φυσικής αθανασίας οδήγησε στη δοξασία σε μια συναίσθηση κατά το θάνατο. Όπως είδαμε, αυτές οι θέσεις αντιφάσκουν κατευθείαν με τη βιβλική διδασκαλία επάνω στο θέμα αυτό. Έχουν ενσωματωθεί στη χριστιανική πίστη από την ειδωλολατρική φιλοσοφία - ειδικά από αυτή του Πλάτωνα - κατά την εποχή της μεγάλης αποστασίας. (Δείτε το κεφάλαιο 12). Αυτή η δοξασία έγινε προέχουσα άποψη της Χριστιανοσύνης και εξακολουθεί να είναι η δεσπτόζουσα άποψη σήμερα.

Η δοξασία ότι οι νεκροί έχουν συνείδηση, ετοίμασε πολλούς Χριστιανούς να δεχθούν τον πνευματισμό. Αν οι νεκροί είναι ζωντανοί και στην παρουσία του Θεού, γιατί δεν μπορούν να επιστρέψουν στη γη ως λειτουργικά πνεύματα; Και αν μπορούν, γιατί δε δοκιμάζουμε να επικοινωνήσουμε με εκείνους για να λάβουμε τη συμβουλή και την καθοδήγησή τους, για να αποφύγουμε τις κακοτυχίες ή για να δεχθούμε παρηγοριά στη θλίψη;

Οικοδομώντας αυτή τη γραμμή λογικής, ο Σατανάς και οι άγγελοί του (Αποκ. ιβ'4,9) έστησαν ένα δίαυλο επικοινωνίας, μέσα από τον οποίο μπορούν να επιτύχουν την απάτη τους. Με τέτοια μέσα, όπως οι πνευματιστικές συγκεντρώσεις, υποδύονται τους αγαπητούς νεκρούς, φέρνοντας υποτιθέμενη παρηγοριά και βεβαιότητα στους ζωντανούς. Κατά καιρούς προλέγουν μελλοντικά γεγονότα, τα οποία, όταν αποδεικνύονται ακριβή, τους δίνουν αξιοπιστία. Τότε οι επικίνδυνες αιρέσεις διακηρύττουν ότι έλαβαν το επίχρισμα της αυθεντικότητας, έστω και αν έρχονται σε αντίθεση με τη Γραφή και το νόμο του Θεού. Έχοντας αφαιρέσει τα εμπόδια κατά του κακού, ο Σατανάς χωρίς χαλινάρι πια οδηγεί

25. Θάνατος και ανάσταση

τους ανθρώπους μακριά από το Θεό και προς τη βέβαιη καταστροφή.

2. Προειδοποίηση κατά του πνευματισμού. Κανείς δε χρειάζεται να απατηθεί από τον πνευματισμό. Η Γραφή σαφώς εκθέτει τις αξιώσεις του ως ψευδείς. Όπως έχουμε δει, η Γραφή μάς λέει ότι οι νεκροί δε γνωρίζουν τίποτε, ότι παραμένουν χωρίς συνείδηση στον τάφο.

Η Γραφή επίσης έντονα απαγορεύει κάθε προσπάθεια επικοινωνίας με τους νεκρούς ή με τον κόσμο των πνευμάτων. Λέει ότι εκείνοι που διατείνονται ότι επικοινωνούν με τους νεκρούς, όπως κάνουν τα διάμεσα του πνευματισμού (μέντιουμ) σήμερα, επικοινωνούν πράγματι με «οικεία πνεύματα» που είναι «πνεύματα δαιμόνων». Ο Κύριος είπε ότι αυτές οι δραστηριότητες ήταν βδελύγματα, και ότι εκείνοι που τα διέπρατταν, θα τιμωρούντο με θάνατο. (Λευιτ. ιθ'31, κ'27, Δευτ. ιη'10,11).

Ο Ησαΐας εξέφρασε σωστά την ανοησία του πνευματισμού. «Όταν σας είπωσιν, Ερωτήσατε τους έχοντας πνεύμα μαντείας, και τους νεκρομάντεις, τους μορμυρίζοντας και ψιθυρίζοντας, αποκρίθητε, Ο λαός δεν θέλει ερωτήσει τον Θεόν αυτού; Θέλει προστρέξει εις τους νεκρούς περί των ζώντων; Εις τον νόμον και εις την μαρτυρίαν, εάν δεν λαλώσι κατά τον λόγον τούτον, βεβαίως δεν είναι φως εν αυτοίς.» (Ησ. ν'19,20). Πράγματι, μόνο οι διδασκαλίες της Γραφής μπορούν να διαφυλάξουν τους Χριστιανούς από την κατακλύζουσα απάτη.

3. Εκδηλώσεις του πνευματισμού. Η Γραφή αναφέρει έναν αριθμό πνευματιστικών δραστηριοτήτων - από τους μάγους του Φαραώ, τους μάγους και αστρολόγους της Νινευή και της Βαβυλώνας μέχρι τις μάγισσες και τα ενδιάμεσα του Ισραήλ - και καταδικάζει όλους. Ένα παράδειγμα είναι η πνευματιστική συνάντηση που η μάγισσα της Ενδώρ έκανε για το Σαούλ, με το οποίο αρχίσαμε αυτό το κεφάλαιο.

Η Γραφή λέει: «Ηρώτησεν ο Σαούλ τον Κύριον. Αλλ'ο Κύριος δεν απεκρίθη προς αυτόν ούτε δ'ενυπνίων, ούτε διά

25. Θάνατος και ανάσταση

του Ουρίμ, ούτε διά προφητών.» (Α΄Σαμ. κη΄6). Ο Θεός λοιπόν δεν είχε καμιά ανάμιξη σε ό,τι συνέβη στην Ενδώρ. Ο Σαούλ απατήθηκε από ένα δαίμονα που υποδύθηκε το νεκρό Σαμουήλ. Ο Σαούλ ποτέ δεν είδε τον πραγματικό Σαμουήλ. Η μάγισσα είδε το σχήμα ενός γηραιού ανθρώπου, ενώ ο Σαούλ μόνο «εγνώρισε» ή υπέθεσε ότι αυτό το σχήμα ήταν ο Σαμουήλ. (εδ. 14).

Εάν πρέπει να πιστέψουμε ότι αυτή η εμφάνιση ήταν πραγματικά ο Σαμουήλ, πρέπει να είμαστε έτοιμοι να πιστέψουμε ότι οι μάγισσες, οι μάγοι, οι νεκρομάντις, οι πνευματιστές ή τα μέντιουμ μπορούν να καλέσουν τους δικαίους νεκρούς από οπουδήποτε πήγαν αυτοί όταν πέθαναν. Πρέπει επίσης να δεχθούμε ότι ο θεοσεβής Σαμουήλ υπήρχε σε μια ενσυνείδητη κατάσταση στη γη, εφόσον ο γηραιός άνθρωπος ανέβηκε «εκ της γης». (Εδ. 13).

Αυτή η πνευματιστική συνάντηση έφερε στο Σαούλ απελπισία, όχι ελπίδα. Την επόμενη μέρα αυτοκτόνησε. (Α΄Σαμ. λα΄4). Έτσι, ο δήθεν Σαμουήλ είχε προείπει ότι εκείνη την ημέρα ο Σαούλ και οι γιοι του θα ήταν μαζί του. (Α΄Σαμ. κη΄19). Αν αυτό αλήθευε, πρέπει να συμπεραίνουμε ότι μετά το θάνατο ο ανυπάκουος Σαούλ και ο δίκαιος Σαμουήλ βρίσκονται μαζί. Αντιθέτως, πρέπει να συμπεραίνουμε ότι ένας πονηρός άγγελος προκάλεσε τα απατηλά γεγονότα, τα οποία συνέβησαν κατά τη συνάντηση αυτή.

4. Η τελική πλάνη. Κατά το παρελθόν οι εκδηλώσεις του πνευματισμού περιοριζόνταν στο βασίλειο των αποκρύφων, αλλά πρόσφατα ο πνευματισμός έλαβε μια “χριστιανική” όψη ώστε να πλανήσει και το χριστιανικό κόσμο. Διατεινόμενος ότι δέχεται το Χριστό και τη Γραφή, ο πνευματισμός έγινε ένας στο έπακρον επικίνδυνος εχθρός για τους πιστούς. Τα αποτελέσματά του είναι επιδέξια και απατηλά. Με την επιρροή του πνευματισμού «η Γραφή ερμηνεύεται με τέτοιο τρόπο, που για να βρει απήχηση στη μη-αναγεννημένη καρδιά, παρουσιάζεται χωρίς την αποτελεσματικότητα των επίσημων και ζωτικών αληθειών της. Μιλάει πολύ για την αγάπη σαν το κύριο γνώρισμα του Θεού,

25. Θάνατος και ανάσταση

αλλά την υποβιβάζει σε μια αδύναμη συναισθηματικότητα, ελάχιστη κάνοντας διάκριση μεταξύ καλού και κακού. Η δικαιοσύνη του Θεού, η από μέρους Του δημόσια επίκριση της αμαρτίας, οι αξιώσεις του αγίου νόμου του, εξαφανίζονται. Οι άνθρωποι διδάσκονται να θεωρούν το Δεκάλογο σαν γράμμα νεκρό. Ευχάριστα, γοητευτικά μυθεύματα αιχμαλωτίζουν τις αισθήσεις και κάνουν τους ανθρώπους να απορρίπτουν το λόγο του Θεού σαν θεμέλιο της πίστης τους.»⁸

Με αυτό το μέσον το ορθό και το λάθος γίνονται σχετικά, και κάθε πρόσωπο, ή κατάσταση, ή αγωγή γίνεται ο κανόνας τού τι είναι "αλήθεια". Στην ουσία κάθε άνθρωπος γίνεται ένας θεός, εκπληρώνοντας την υπόσχεση του Σατανά «θέλετε είσθαι ως θεοί». (Γέν. γ'5).

Μπροστά μας βρίσκεται η ώρα «του πειρασμού ήτις μέλλει να έλθη επί της οικουμένης όλης, διά να δοκιμάση τους κατοικούντας επί της γης». (Αποκ. γ'10). Ο Σατανάς ετοιμάζεται να χρησιμοποιήσει τα μεγάλα σημεία και τέρατα στην τελευταία του προσπάθεια να απατήσει τον κόσμο. Μιλώντας για την αριστουργηματική αυτή απάτη ο Ιωάννης είπε: «Είδον τρία ακάθαρτα πνεύματα όμοια με βατράχους . . . Είναι πνεύματα δαιμόνων εκτελούντα σημεία, τα οποία εκπορεύονται προς τους βασιλείς της γης και της οικουμένης όλης, διά να συνάξωσιν αυτούς εις τον πόλεμον της ημέρας εκείνης της μεγάλης του Θεού του Παντοκράτορος.» (Αποκ. ις'13,14, ιγ'13,14).

Μόνο εκείνοι που διαφυλάχθηκαν με τη δύναμη του Θεού, έχοντας οχυρώσει τη διάνοιά τους με τις αλήθειες της Γραφής, δεχόμενοι αυτήν ως τη μόνη αυθεντία, θα μπορέσουν να διαφύγουν. Όλοι οι άλλοι δεν έχουν προστασία και θα παρασυρθούν από αυτή την απάτη.

Ο Πρώτος Θάνατος και ο Δεύτερος Θάνατος. Ο δεύτερος θάνατος είναι η τελική τιμωρία των αμετανοήτων αμαρτωλών - όλων εκείνων των οποίων τα ονόματα δεν είναι γραμμένα στο βιβλίο της ζωής - ο οποίος θα λάβει χώρα

25. Θάνατος και ανάσταση

στο τέλος των χιλίων ετών. (Δείτε το κεφάλαιο 26). Από αυτόν το θάνατο δεν υπάρχει ανάσταση. Με την καταστροφή του Σατανά και των ασεβών η αμαρτία ξεριζώνεται και ο θάνατος ο ίδιος καταστρέφεται. (Α΄Κορ. ιε΄26, Αποκ. κ΄14, κα΄8). Ο Χριστός έδωσε τη βεβαιότητα ότι «ο νικών δεν θέλει αδικηθή εκ του θανάτου του δευτέρου.» (Αποκ. β΄11).

Με βάση πώς περιγράφει η Βίβλος το δεύτερο θάνατο, μπορούμε να βεβαιώσουμε ότι ο πρώτος θάνατος είναι αυτός που ο κάθε άνθρωπος - εκτός από εκείνους που μετατέθηκαν - γεύεται ως αποτέλεσμα της παράβασης του Αδάμ. Είναι «η φυσική κατάληξη για την ανθρωπότητα των εκφυλισμένων αποτελεσμάτων της αμαρτίας».⁹

Ανάσταση

Ανάσταση είναι «η αποκατάσταση της ζωής, μαζί με την πληρότητα της ύπαρξης και της προσωπικότητας, μετά το θάνατο».¹⁰ Επειδή η ανθρωπότητα υπόκειται στο θάνατο, πρέπει να υπάρχει μια ανάσταση, για να έχουν οι άνθρωποι την εμπειρία της ζωής μετά τον τάφο. Σε όλη την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη, οι αγγελιοφόροι του Θεού έχουν εκφράσει την ελπίδα στην ανάσταση. (Ιώβ ιδ΄13-15, ιθ΄25-29, Ψαλμ. μθ΄15, ογ΄24, Ησ. κς΄19, Α΄Κορ. ιε΄).

Η ελπίδα της ανάστασης, για την οποία έχουμε ακλόνητες αποδείξεις, μας ενθαρρύνει ότι μπορούμε να χαρούμε ένα ασυγκρίτως καλύτερο μέλλον πέρα από τον παρόντα κόσμο, στον οποίον κόσμο ο θάνατος είναι η μοίρα όλων.

Η Ανάσταση του Χριστού. Η ανάσταση των δικαίων νεκρών για να περάσουν στην αθανασία είναι στενά συνδεδεμένη με την ανάσταση του Χριστού, επειδή ο αναστηθείς Χριστός τελικά θα εγείρει τους νεκρούς. (Ιωάν. ε΄28,29).

1. Η σπουδαιότητά της. Τι θα συνέβαινε αν ο Χριστός δεν ανασταινόταν; Ο Παύλος συγκεφαλαιώνει τις συνέπειες:

α. Δε θα είχε καμιά χρησιμότητα το κήρυγμα. «Αν ο Χριστός δεν ανέστη, μάταιον άρα είναι το κήρυγμα.» (Α΄Κορ. ιε΄14).

25. Θάνατος και ανάσταση

β. Δε θα υπήρχε συγχώρηση αμαρτιών. «Εάν ο Χριστός δεν ανέστη . . . έτι είσθε εν ταις αμαρτίαις υμών.» (εδ. 17).

γ. Δε θα υπήρχε λόγος να πιστεύουμε στο Χριστό. «Εάν ο Χριστός δεν ανέστη, ματαία η πίστις σας.» (εδ. 17).

δ. Δε θα υπήρχε γενική ανάσταση νεκρών. «Εάν δε ο Χριστός κηρύττεται ότι ανέστη εκ νεκρών, πώς τινές μεταξού σας λέγουσιν ότι ανάστασις νεκρών δεν είναι;» (εδ. 12).

ε. Δε θα υπήρχε ελπίδα μετά τον τάφο. «Εάν ο Χριστός δεν ανέστη . . . άρα και οι κοιμηθέντες εν Χριστώ απωλήσθησαν.» (εδ. 17,18).¹¹

2. Σωματική ανάσταση. Ο Χριστός ο οποίος εξήλθε από τον τάφο, ήταν ο ίδιος Ιησούς ο οποίος έζησε εδώ με σάρκα. Τώρα είχε ένα δοξασμένο σώμα, αλλά ήταν ακόμη ένα αληθινό σώμα. Ήταν τόσο πραγματικό που οι άλλοι δε διαπίστωσαν διαφορά (Λουκά κδ'13-27, Ιωάν. κ'14-18).

Ο Ιησούς ο ίδιος αρνήθηκε ότι ήταν ένα είδος πνεύματος. Μιλώντας στους μαθητές Του είπε: «Ιδείτε τας χείρας μου και τους πόδας μου ότι αυτός εγώ είμαι. Ψηλαφήσατέ με και ιδέτε, διότι πνεύμα σάρκα και οστά δεν έχει, καθώς εμέ θεωρείτε έχοντα.» (Λουκά κδ'39). Για να αποδείξει τη φυσική πραγματικότητα της ανάστασής Του, ακόμη και έφαγε μπροστά τους. (εδ.43).

3. Η επίδρασή της. Η ανάσταση εξάσκησε μια επιρροή που συνέγειρε τους μαθητές του Χριστού. Μεταμόρφωσε μια αδύνατη και φοβισμένη ομάδα ανθρώπων σε ατρόμητους αποστόλους, έτοιμοι να κάνουν οτιδήποτε για τον Κύριό τους. (Φιλιπ. γ'10,11, Πράξ. δ'33). Η αποστολή που ανέλαβαν ως αποτέλεσμα αυτής της ανάστασης, ταρακούνησε τη ρωμαϊκή αυτοκρατορία και ανέτρεψε τον κόσμο. (Πράξ. ιζ'6).

«Η βεβαιότητα της ανάστασης του Χριστού ήταν που έφερε νόημα και δύναμη στο κήρυγμα του ευαγγελίου. (Φιλιπ. γ'10,11). Ο Πέτρος λέει ότι ο Θεός “ανεγέννησεν ημάς εις ελπίδα ζώσαν διά της αναστάσεως του Ιησού Χριστού.” (Α΄Πέτρ. α΄3). Οι απόστολοι θεώρησαν ότι ήταν ταγμένοι να δώσουν μαρτυρία για την ανάστασή Του (Πράξ. α΄22), και

25. Θάνατος και ανάσταση

στήριξαν τη διδασκαλία τους για την ανάσταση του Χριστού στις μεσσιανικές προρρήσεις της Παλαιάς Διαθήκης. (Πράξ. β'31). Από προσωπική τους γνώση "μετά δυνάμεως μεγάλης απέδιδον οι απόστολοι την μαρτυρίαν της αναστάσεως του Κυρίου Ιησού". (Πράξ. δ'33). Οι απόστολοι προκάλεσαν την αντίδραση των Ιουδαίων ηγετών όταν "εκήρυττον διά του Ιησού την εκ νεκρών ανάστασιν". (Πράξ. δ'2). . . Όταν εμφανίσθηκε μπροστά στο συνέδριο, ο Παύλος δήλωσε: "Περί ελπίδος και αναστάσεως νεκρών εγώ κρίνομαι." (Πράξ. κγ'6, κδ'21). Στους Ρωμαίους ο Παύλος έγραψε ότι ο Ιησούς "απεδείχθη Υιός Θεού εν δυνάμει . . . διά της εκ νεκρών αναστάσεως." (Ρωμ. α'4). Στο βάπτισμα εξήγησε ότι ο Χριστιανός δίνει μαρτυρία της πίστης του στην ανάσταση του Χριστού. (Ρωμ. ζ'4,5).»¹²

Οι Δύο Αναστάσεις. Ο Χριστός είπε ότι υπάρχουν δύο γενικές αναστάσεις: «οι πράξαντες τα αγαθά εις ανάστασιν ζωής, οι δε πράξαντες τα φαύλα εις ανάστασιν κρίσεως.» (Ιωάν. ε'28,29, Πράξ. κδ'15). Τα χίλια χρόνια χωρίζουν αυτές τις δύο αναστάσεις. (Αποκ. κ'4,5).

1. Η ανάσταση της ζωής. Εκείνοι που ανασταίνονται κατά την πρώτη ανάσταση, ονομάζονται «μακάριοι και άγιοι». (Αποκ. κ'6). Δε θα γνωρίσουν το δεύτερο θάνατο στη λίμνη του πυρός με το κλείσιμο των χιλίων ετών. (εδ. 14). Αυτή η ανάσταση για τη ζωή και την αθανασία (Ιωάν. ε'29, Α'Κορ. ιε'52,53) λαμβάνει χώρα κατά τη Δευτέρα Παρουσία (Α'Κορ. ιε'22,23, Α'Θεσ. δ'15-18). Εκείνοι που έχουν αυτή την πείρα, δεν πεθαίνουν πια. (Λουκά κ'36). Έχουν ενωθεί με το Χριστό για πάντα.

Πώς θα μοιάζει αυτό το αναστημένο σώμα; Όπως ο Χριστός, και οι αναστημένοι δίκαιοι θα έχουν αληθινά σώματα. Και όπως ο Χριστός αναστήθηκε μια ένδοξη ύπαρξη, το ίδιο θα γίνει και με τους δικαίους. Ο Παύλος είπε ότι ο Χριστός «θέλει μετασχηματίσει το σώμα της ταπεινώσεως ημών, ώστε να γείνη σύμμορφον με το σώμα της δόξης αυτού». (Φιλιπ. γ'21). Ο ίδιος ονομάζει το άδοξο σώμα και το

25. Θάνατος και ανάσταση

ένδοξο σώμα «σώμα ζωικών» και «σώμα πνευματικών» αντίστοιχα. Η αρχική ύπαρξη θνητή και φθαρτή, η τελευταία αθάνατη και άφθαρτη. Η αλλαγή από τη θνητότητα στην αθανασία γίνεται ακαριαία κατά την ανάσταση. (Α΄Κορ. 1-ε΄42-54).

2. Η ανάσταση της καταδίκης. Οι ασεβείς ανασταίνονται κατά τη δεύτερη γενική ανάσταση, η οποία λαμβάνει χώρα στο τέλος των χιλίων ετών. (Δείτε κεφάλαιο 26). Αυτή η ανάσταση προηγείται της τελικής κρίσης και καταδίκης. (Ιωάν. ε΄29). Εκείνοι των οποίων τα ονόματα δε βρίσκονται στο βιβλίο της ζωής, θα αναστηθούν τότε για να ριφθούν στη λίμνη του πυρός και να γνωρίσουν το δεύτερο θάνατο. (Αποκ. κ΄14,15).

Θα μπορούσαν να αποφύγουν αυτό το τραγικό τέλος. Σε μια αλάθητη γλώσσα η Γραφή παρουσιάζει τον τρόπο του Θεού προς αποφυγή της τραγωδίας: «Μετανοήσατε, και επιστρέψατε από πασών των αμαρτιών υμών. Και δεν θέλει είσθαι εις εσάς η ανομία εις απώλειαν. Απορρίψατε αφ'υμών πάσας τας ανομίας υμών, τας οποίας ηνομήσατε εις εμέ, και κάμετε εις σεαυτούς νέαν καρδίαν και νέον πνεύμα. Και διά τί να αποθάνητε; . . . Διότι εγώ δεν θέλω τον θάνατον του αποθνήσκοντος, λέγει Κύριος ο Θεός. Διά τούτο επιστρέψατε και ζήσατε.» (Ιεζ. ιη΄30-32).

Ο Χριστός υπόσχεται ότι «ο νικών δεν θέλει αδικηθεί εκ του θανάτου του δευτέρου». (Αποκ. β΄11). Εκείνοι που δέχονται τον Ιησού και τη σωτηρία που φέρει, θα έχουν την εμπειρία της απεριγράπτης χαράς στην επιστροφή Του. Σε αιθαλή ευτυχία θα ζουν στην αιωνιότητα με τη συντροφιά του Κυρίου τους και Σωτήρα.

25. Θάνατος και ανάσταση

Βιβλιογραφία και Σχόλια

1. «Immortality», *SDA Bible Commentary*, ανανεωμένη έκδοση, σελ. 621.

2. Μέσα από τους αιώνες προεξέχοντες Χριστιανοί πολλών ομολογιών - Λουθηριανοί, Ρεφορμιστές, Αγγλικανοί, Βαπτιστές, Κογγρεγασιοναλιστές, Πρεσβυτεριανοί, Μεθοδιστές κ.λ.π. - ερμήνευσαν τη βιβλική διδασκαλία της υπό όρους αθανασίας. Μεταξύ αυτών οι πιο διαπρεπείς ήσαν οι ακόλουθοι:

Το δέκατο έκτο αιώνα - Martin Luther, William Tyndale, John Frith, George Wishart.

Το δέκατο έβδομο αιώνα - Robert Overton, Samuel Richardson, John Milton, George Wither, John Jackson,

25. Θάνατος και ανάσταση

John Canne, Αρχιεπίσκοπος John Tillotson, Dr. Isaak Barrow.

Το δέκατο όγδοο αιώνα - dr. William Coward, Henry Layton, Joseph N. Scott, M.D. Dr. Joseph Priestly, Peter Pecard, Αρχιδιάκονος Francis Blackburne, Επίσκοπος William Warbuton, Samuel Bourn, Dr. William Whiston, Dr. JohnTottie, καθηγητής Henry Dodwell.

Το δέκατο ένατο αιώνα επίσκοπος Timothy Kendrick, Dr. William Thomson, Dr. Edward White, Dr. John Thomas. H. H. Dobney, Αρχιεπίσκοπος Richard Whately, Πρύτανις Henry Alford, James Panton Ham, Charles F. Hudson, Dr. Robert W. Dale, Πρύτανις Frederich W. Farrar. Hermann Olshausen, Canon Henry Constable, William Gladstone, Joseph Parker, Επίσκοπος John J.S. Perowne, Sir George G. Stokes, Dr. W. A. Brown, Dr. J. Agar Beet, Dr. R. F. Weymouth, Dr. Lyman Abbott, Dr. Edward Beecher, Dr. Emmanuel Petavel-Olliff, Dr. Franz Delitzsch, Επίσκοπος Charles J. Ellicott, Dr. George Dana Boardman, J.H. Petigell.

Τον εικοστό αιώνα Canon William H. M. Hay Aitken, Eric Lewis, Dr. William Temple, Dr. Gerardus van des Leeuw, Dr. Aubrey R. Vine, Dr. Martin Heinecken, David R. Davies, Dr. Basil F. C. Atkinson, Dr. Emil Brunner, Dr. Reinhold Niebuhr, Dr. T. A. Kantonen, Dr. D. R. G. Owen.

Δείτε *Question on Doctrine*, σελ. 571- 609. Froom, *The Conditionalist Faith of Our Fathers* (Washington DC: Review and Herald, 1965, 1966), 1ος και 2ος τόμος.

3. Δείτε «Death», *SDA Bible Dictionary*, αναθεωρημένη έκδοση, σελ. 277,278.

4. R. L. Harris, «The Meaning of the Word Sheol as Shown by Parallels in Poetic Texts», *Journal of the Evangelical Theological Society*, Δεκεμβριος 1961, σελ. 129-135. Δείτε επίσης *SDA Bible Commentary*, αναθεωρημένη έκδοση, 3ος τόμος, σελ. 999.

5. Δείτε *SDA Bible Commentary*, αναθεωρημένη έκδοση, 5ος τόμος, σελ. 387.

25. Θάνατος και ανάσταση

6. Η μόνη εξαίρεση είναι όταν *σεόλ* χρησιμοποιείται μεταφορικά (δείτε Ιεζ. λβ'21) ή άδης στην παραβολή (Λουκά ις'23). Σεόλ αναφέρεται περισσότερο από εξήντα φορές στην Παλαιά Διαθήκη, αλλά πουθενά δεν αναφέρεται ως τόπος τιμωρίας μετά το θάνατο. Αυτή η ιδέα αργότερα προστέθηκε στη λέξη *γέενα* (Μάρκ. θ'43-48), όχι στον άδη. Υπάρχει μόνο μια εξαίρεση (Λουκά ις'23). Δείτε επίσης *SDA Bible Commentary*, αναθεωρημένη έκδοση, 3ος τόμος. σελ. 999.

7. Τα ακόλουθα εδάφια θα μπορούσαν να θέσουν προβλήματα σχετικά με τη διδασκαλία της Γραφής για τη φύση του θανάτου. Αλλά ένα επισταμένο βλέμμα τα παρουσιάζει σε πλήρη αρμονία με το υπόλοιπο της Γραφής.

α' *Ο θάνατος της Ραχήλ*. Αναφερόμενη στο θάνατο της Ραχήλ η Γραφή λέει ότι «παρέδιδε την ψυχήν» (Γέν. λε'18). Αυτή η έκφραση απλώς δείχνει ότι στις τελευταίες ενσυνείδητες στιγμές της και με την τελευταία αναπνοή της έδωσε στο γιο της ένα όνομα.

β' *Ο Ηλίας και το νεκρό παιδί*. Όταν ο Ηλίας προσευχήθηκε να επανέλθει η ψυχή του νεκρού γιου της χήρας της Σαρεπτά, ο Θεός απάντησε ανασταίνοντας το αγόρι (Α'Βασ. ιζ'21,22). Αυτό ήταν το αποτέλεσμα της ένωσης του δικαϊώματος της ζωής με το σώμα, που κανένα από αυτά δε θα ήταν ζωντανό ή ενσυνείδητο όντας χωριστά.

γ' *Η εμφάνιση του Μωυσή στο όρος*. Η εμφάνιση του Μωυσή στο Όρος της Μεταμόρφωσης δεν αποτελεί απόδειξη ύπαρξης ενσυνείδητων πνευμάτων ή την παρουσία όλων των δικαίων νεκρών στον ουρανό. Λίγο πριν από αυτό το γεγονός ο Ιησούς είπε στους μαθητές Του ότι πριν πεθάνουν μερικοί από αυτούς θα έβλεπαν τον Υιό του ανθρώπου στη βασιλεία Του. Αυτή η υπόσχεση εκπληρώθηκε στο Πέτρο, στον Ιάκωβο και στον Ιωάννη. (Ματθ. ις'28-ις'3).

Στο όρος ο Χριστός τούς αποκάλυψε μια μικρογραφία της δόξας της βασιλείας του Θεού. Ήταν ο Χριστός, ο ένδοξος βασιλιάς, μαζί με το Μωυσή και τον Ηλία - που αντιπροσώπευαν τους δύο τύπους των πολιτών της βασιλείας.

25. Θάνατος και ανάσταση

Ο Μωυσής αντιπροσώπευε τους δικαίους νεκρούς οι οποίοι θα αναστηθούν κατά τη Δευτέρα Παρουσία, και ο Ηλίας αντιπροσώπευε τους ζώντες δικαίους οι οποίοι αρπάζονται στον ουρανό χωρίς να δουν θάνατο (Β΄ Βασ. β΄ 11).

Ο Ιούδας δίνει την απόδειξη της ειδικής ανάστασης του Μωυσή (Ιούδα 9). Από την εμφάνιση του Μωυσή στο όρος βγαίνει το συμπέρασμα ότι ο διάβολος έχασε τη φιλονικία και ο Μωυσής αναστήθηκε, γινόμενος ο πρώτος πολίτης με τη δύναμη της ανάστασης του Χριστού. Αυτό το γεγονός δεν αποτελεί απόδειξη για τη δοξασία της αθανασίας της ψυχής. Μάλλον στηρίζει τη διδασκαλία της σωματικής ανάστασης.

δ΄ Η παραβολή του πλούσιου και του Λαζάρου. Η ιστορία του Χριστού για τον πλούσιο και το Λάζαρο χρησιμοποιήθηκε για να παρουσιάσει μια ενσυνείδητη κατάσταση του θανάτου (Λουκά ις΄ 19-31). Δυστυχώς, εκείνοι που την ερμηνεύουν με τον τρόπο αυτόν, δεν αναγνώρισαν ότι αυτή είναι μια παραβολή η οποία, λαμβανόμενη κατά γράμμα σε κάθε λεπτομέρεια, είναι αφηρημένη. Οι νεκροί θα είχαν τις αμοιβές τους σαν πραγματικές υπάρξεις με τα μέλη του σώματος όπως τα μάτια, η γλώσσα και τα δάκτυλα. Όλοι οι δίκαιοι θα ήταν στην αγκαλιά του Αβραάμ, και ο ουρανός και η κόλαση θα βρίσκονταν σε απόσταση που να ακούγεται η φωνή. Και οι δύο τάξεις ανθρώπων θα έπαιρναν την ανταμοιβή τους κατά το θάνατο, αντίθετα με τη διδασκαλία του Χριστού ότι θα τους γίνει ανταπόδοση κατά τη Δευτέρα Παρουσία (Ματθ. κε΄ 31-41, Αποκ. κβ΄ 12).

Αυτή η ιστορία οπωσδήποτε είναι παραβολή - μια από τις προτιμώμενες μεθόδους διδασκαλίας του Χριστού. Κάθε παραβολή σκοπό έχει να διδάξει ένα μάθημα, και αυτο που ο Χριστός δίδασκε, δεν είχε καμιά σχέση με την κατάσταση των νεκρών. Το δίδαγμα αυτής της παραβολής είναι η σπουδαιότητα να ζει κανείς με το λόγο του Θεού. Ο Ιησούς έδειξε ότι τον πλούσιο απασχολούσε ο υλισμός, και αδιαφόρισε για εκείνους που υπέφεραν. Το αιώνιο πεπρωμένο αποφασίζεται στην παρούσα ζωή, και δεν υπάρχει

25. Θάνατος και ανάσταση

δεύτερη ευκαιρία. Η Γραφή είναι οδηγός για μετάνοια και σωτηρία, και αν δε δώσουμε προσοχή στις προειδοποιήσεις του λόγου του Θεού, τίποτε δεν μπορεί να μας αγγίξει. Έτσι, ο Χριστός τελείωσε την παραβολή με τα λόγια: «Εάν τον Μωυσήν και τους προφήτας δεν ακούωσιν, ουδέ εάν τις αναστηθή εκ νεκρών θέλουσιν ακούσει.» (Λουκά ις΄31).

Ο Χριστός απλώς χρησιμοποίησε στοιχεία από συνηθισμένη ιστορία των Ιουδαίων στην οποία συνομιλούν οι νεκροί. (Η έννοια της παραβολής για τον κόλπο του Αβραάμ και τον άδη μοιάζει πολύ με την ιουδαϊκή παράδοση. Δείτε «Discourse to the Greeks Concerning Hades», *Josephus' Complete Works*, μεταφρασμένο από τον William Whiston [Grand Rapids: Kregel 1960] σελ. 637). Παρόμοια, βρίσκουμε στη Γραφή μια παραβολή, στην οποία μιλούν τα δένδρα (Κριτ. θ΄7-15, Β΄Βασ. ιδ΄9). Κανείς δε χρησιμοποίησε αυτή την παραβολή για να αποδείξει ότι τα δένδρα μπορούν να μιλήσουν. Έτσι, πρέπει να αποφύγει κανείς να δώσει στην παραβολή του Χριστού μια έννοια αντίθετη προς τις πολλές βιβλικές απόδείξεις και στην προσωπική διδασκαλία του Ιησού ότι ο θάνατος είναι ύπνος.

ε΄ Η υπόσχεση του Χριστού στο ληστή. Η υπόσχεση του Χριστού στο ληστή επάνω στο σταυρό: «Αληθώς σοι λέγω, σήμεραν θέλεις είσθαι μετ'εμού εν τω παραδείσω.» (Λουκά κγ΄43). Παράδεισος οπωσδήποτε είναι συνώνυμος με τον ουρανό. (Β΄Κορ. ιβ΄4, Αποκ. β΄7). Σύμφωνα με το κείμενο, ο Χριστός θα πήγαινε στον ουρανό εκείνη την Παρασκευή για να είναι στην παρουσία του Θεού, το ίδιο και ο ληστής. Και όμως, κατά το πρωί της ανάστασης ο Χριστός ο ίδιος είπε στη Μαρία καθώς αυτή έπεσε στα πόδια Του να Τον προσκυνήσει: «Μη μου άπτου, διότι δεν ανέβην έτι προς τον Πατέρα μου. Αλλά ύπαγε προς τους αδελφούς μου και ειπέ προς αυτούς, Αναβαίνω προς τον Πατέρα μου και Πατέρα σας, και Θεόν μου και Θεόν σας.» (Ιωάν. κ΄17). Το ότι ο Χριστός έμεινε στον τάφο από την Παρασκευή το απόγευμα με τα ξημερώματα της Κυριακής φαίνονται από τα λόγια του

25. Θάνατος και ανάσταση

αγγέλου. «Έλθετε, ίδετε τον τόπον όπου έκειτο ο Κύριος.» (Ματθ. κη´6).

Ο Χριστός φάσκει και αντιφάσκει; Καθόλου. Η λύση να κατανοήσουμε το εδάφιο βρίσκεται στα σημεία στίξης. Τα πρώτα χειρόγραφα της Βίβλου δεν είχαν σημεία στίξης ή διαστήματα μεταξύ των λέξεων. Τα σημεία στίξης και ο χωρισμός των λέξεων δημιούργησαν τη διαφορά στην έννοια του κειμένου. Οι μεταφραστές χρησιμοποίησαν κατά το καλύτερο την κρίση τους, αλλά αυτή η εργασία τους δεν είναι κατά θεία έμπνευση.

Αν οι μεταφραστές, που έκαναν γενικά μια υπέροχη εργασία, είχαν τοποθετήσει το κόμμα στο εδάφιο Λουκά κγ´43 μετά τη λέξη «σήμερον» αντί πριν από αυτή, αυτό το κείμενο δε θα ερχόταν σε αντίθεση με τη διδασκαλία της υπόλοιπης Γραφής για το θάνατο. Τότε θα λόγια του Χριστού θα είχαν κατανοηθεί σωστά με την έννοια: «Αληθώς σοι λέγω σήμερον [αυτή την ημέρα που πεθαίνω σαν φονιάς], θέλεις είσθαι μετ'εμού εν τω παραδείσω.» Σύμφωνα με τη βιβλική διδασκαλία, ο Ιησούς βεβαίωσε το ληστή ότι θα ήταν μαζί Του στον Παράδεισο - μια υπόσχεση που θα εκπληρωνόταν μετά την ανάσταση των δικαίων κατά την δεύτερη έλευσή Του.

ς´ Να αναχωρήσω και να ήμαι με τον Χριστόν. Ο Παύλος είπε: «Εις εμέ το ζην είναι ο Χριστός και το αποθανείν κέρδος . . . Διότι στενοχωρούμαι υπό των δύο, έχων μεν την επιθυμίαν να αναχωρήσω και να ήμαι με τον Χριστόν, διότι είναι πολύ πλέον καλύτερον.» (Φιλιπ. α´21,23). Ο Παύλος περίμενε να πάει στον ουρανό ευθύς μετά το θάνατο;

Ο Παύλος έγραψε πολλά για το θέμα να είναι με το Χριστό. Σε μια άλλη επιστολή έγραψε για «τους κοιμηθέντας διά του Ιησού.» Κατά τη Δευτέρα Παρουσία Του, είπε, οι δίκαιοι θα αναστηθούν, και μαζί με τους ζώντες δικαίους «θέλομεν αρπαχθή μετ'αυτών εν νεφέλαις εις απάντησιν του Κυρίου εις τον αέρα. Και ούτω θέλομεν είσθαι πάντοτε μετά του Κυρίου.» (Α΄Θεσ. δ´14,17).

25. Θάνατος και ανάσταση

Ξαναβλέπουμε το ίδιο σκηνικό με αυτό στην προς Φιλιππησίους επιστολή. Ο Παύλος δε δίνει λεπτομερή έκθεση τι συμβαίνει στο θάνατο. Απλώς εκφράζει την επιθυμία του να αφήσει αυτή την παρούσα ταραγμένη ζωή και να είναι με το Χριστό χωρίς να αναφέρεται στην περίοδο μεταξύ του θανάτου και της ανάστασης. Η ελπίδα του επικεντρώνεται στην υπόσχεση για προσωπική συντροφιά με τον Ιησού στην αιωνιότητα. Γι' αυτούς που πέθαναν, δεν υπάρχει μακροχρόνιο ενδιάμεσο μεταξύ της στιγμής που έκλεισαν τα μάτια τους και της στιγμής που τα ανοίγουν κατά την ανάσταση. Εφόσον οι νεκροί δεν έχουν συναίσθηση και έτσι δε γνωρίζουν το χρόνο που κυλάει, το πρώι της ανάστασης θα μοιάζει σαν να επήλθε ευθύς μετά το θάνατο. Για το Χριστιανό ο θάνατος είναι κέρδος. Δεν υπάρχουν πια πειρασμοί, δοκιμασίες, θλίψεις, και κατά την ανάσταση έχουν το δώρο της ένδοξης αιωνιότητας.

8. White, «Η Τελική Παγκόσμια Σύρραξη», σελ. 665.

9. «Deth», *SDA Bible Dictionary*, αναθεωρημένη έκδοση, σελ. 278. *Questions on Doctrine*, σελ. 524.

10. Resurrection», *SDA Bible Dictionary*, αναθεωρημένη έκδοση, σελ. 935.

11. *Question on Doctrine*, σελ. 67,68.

12 «Resurrection», *SDA Bible Dictionary*, αναθεωρημένη έκδοση, σελ. 936.